

Reguleringsplaner med kommunale skoleanlegg - veileder

Reguleringsplaner med skoler følger vanlige saksbehandlingsregler, som beskrevet i *Trondheim kommunes veileder for utarbeidelse av private reguleringsforslag*. Kommunen har i tillegg utarbeidet veiledere som skal brukes når reguleringsplaner inkluderer, vurderer å inkludere eller når planer påvirker areal til offentlige tjenester og idrett. Denne veilederen omhandler reguleringsplaner med skoleanlegg.

Overordnede mål

Det er et overordnet mål at planlegging av nye skoleanlegg skal skje med et innovasjons- og utviklingsperspektiv, i tråd med nye erfaringer og føringer for skolenes innhold og pedagogikk, teknologisk og bygningsmessig utvikling, og samfunnsutviklingen generelt (*Areal – og funksjonsprogram for skole*).

Skoleanleggene skal videre tilrettelegges for å være en ressurs for nærmiljøet, slik at utearealet og deler av innearealet kan være i bruk etter ordinær skoletid. I hvert enkelt prosjekt skal det vurderes sambruk og samlokalisering med andre funksjoner (*Areal – og funksjonsprogram for skole*).

Skoleanleggene skal også støtte opp om kommunens mål og strategier for utvikling av en bærekraftig by som ivaretar naturens økologiske bæreevne for framtidens generasjoner (*Areal- og funksjonsprogram for skole*).

Ved planlegging av nye skoler innenfor eksisterende bystruktur hvor arealkravet ikke lar seg oppfylle skal skolen planlegges på en slik måte at minst mulig arealer går bort til bebyggelse, parkering, kjørearealer og andre restarealer som er uegnet som uteoppholdsarealer for elevene (*kommuneplanens arealdel § 31.1*).

Lokalisering

I henhold til retningslinjer i kommuneplanens arealdel (§ 31.2) skal skole- og barnehagetomter skal så fremt det er mulig lokaliseres i direkte tilknytning til offentlige friområder, turdrag, idrettsanlegg eller markaområder som kan benyttes av barna. Skoler og barnehager bør av hensyn til støy- og støvproblematikk ikke lokaliseres i direkte tilknytning til sterkt trafikkerte trafikkårer.

I henhold til retningslinjer i kommuneplanens arealdel (§ 31.2) skal behov for nye skoler i bydelene avklares ved oppstart av alle reguleringsplaner. Det skal vurderes skoler på alle arealer over 18 daa som er vist som boligbebyggelse eller sentrumsformål i KPA, slik at gode tomter til formålet kan sikres.

Skolestørrelse og tomtestørrelse skal bestemmes ut fra både eksisterende og framtidig behov i bydelen. Skoletomten skal være stor nok, og skoleanlegget utformet på en slik måte at det er mulighet for utvidelse som følge av befolkningsvekst i området.

Skoler skal ligge i barnas nærmiljø, sentralt i skolekretsen og slik at skoleveien blir kortest og tryggest mulig for flest elever. Atkomstforhold skal for alle trafikantgrupper være god, og tomte bør ha nærhet

til kollektivtransport. Dette vil bidra til å bygge oppunder nullvekstmålet for persontrafikk i Trondheim kommune (Bymiljøavtalen).

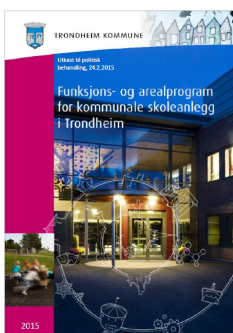
I henhold til kommunens areal og funksjonsprogram for skoler skal det i hovedsak planlegges for barneskoler og ungdomsskoler på separate tomter. Ut fra lokale forhold og behov kan barne- og ungdomsskoler samlokaliseres på tilgrensende tomter med mulighet for sambruksløsninger

For å enkelt kunne oppfylle de behov som et skoleanlegg har bør tomta generelt ha gode solforhold og ikke være spesielt vær- og vindutsatt. Med gode solforhold menes det at det skal være sol på minimum 50 % av lekearealene i tidsrommet 10:00 – 15:00, den 21. februar. Siden skoleanlegget også skal være et tilbud utenom åpningstiden, bør det også være solfylt uteareal klokka 18:00 den 22. april.

Terrenget på tomta kan gjerne være variert, men kan ikke være så bratt at det blir vanskelig å ha bygg og utearealer med universell utforming. Trær på tomta kan være en fordel fordi det er utfordrende å få nye trær til å etablere seg med ”hardhendte” brukere.

Tomta må være fri for strålingsfare fra høyspentanlegg.

Arealbehov

Funksjons- og arealprogram for kommunale skoleanlegg i Trondheim angir arealkrav for skoler og ble fastsatt mars 2015.

Skoleanleggene bør planlegges med mulighet for utvidelse.

Arealstørrelser for skoleanlegg basert på funksjons og arealprogrammet.

Skoletype	Antall elever	Antall klasser (å 25 elever)	Årsverk	Innendørs areal (netto/brutto Brutto = netto x 1,4)	Antall etasjer	BYA bygg	Minimum lekeareal ute (25 m ² per barn)	Minimum netto tomte-størrelse
Barneskole	350	14	43	3322 / 4651 m ²	2	2255	8.750	12 daa
	525	21	63	4432 / 6205 m ²	3	1967	13.125	16 daa
	700	28	83	5543 / 7760 m ²	3	2430	17.500	21 daa
Ungdomsskole	300	12	41	3169 / 4436 m ²	2	2260	7.500	11 daa
	450	18	60	4049 / 5669 m ²	2 (3)	2789 (1859)	11.250	15 daa
	525	21	70	4534 / 6348 m ²				
	600	24	80	4984 / 6978 m ²	3	2243	15.000	18 daa

Minimumsareal for tomtestørrelse forutsetter at skoler med 525 elever eller mer bygges i tre etasjer.

Minimum tomtestørrelse inkluderer ikke areal til atkomst, parkering og renovasjon. Det må påregnes et areal på ca 1 - 1,5 daa til disse funksjonene.

Kommuneplanens arealkrav og uteromskrav

Det bør settes av minimum 25 m² godt egnet uteoppholdsareal per elev. Arealene skal være egnet for lek og opphold, ha god sammenheng og ligge i direkte tilknytning til skoletomta. Deler av arealene kan være regulert som offentlige friområder og inngå som en del av tilliggende grønstruktur.

Idrett

Det er et mål å samordne utbygging av idrettshaller med utbygging av gymsaler for skolene, slik at det i områder med behov for flere saler bygges en normal idrettshall i stedet for gymsal. Når det bygges nye skoleanlegg anlegges normalt en 7'er bane med kunstgress. (*Kommunal plan for idrett og friluftsliv 2005-2012, side 6*).

Som utgangspunkt bør ikke mer enn en 7'er bane regnes inn i skolens uteromsregnskap.

Idrettshall ved Sogndal skole og Rosenborg skole, fotballbane ved Åsveien skole. foto Trondheim kommune v/Carl Erik Eriksson

Adkomst og parkering

I parkeringsveilederen for Trondheim kommune er parkeringstilbudet vurdert ulikt i indre, midtre og ytre by. Skoleanlegg er på sin side lokale tilbud i nærmiljøet, og det er ikke samme grunnlag for å differensiere på denne måten.

Trondheim kommune skal i henhold til bymiljøavtalen fra 2016 treffe tiltak som sikrer at veksten i persontrafikk tas med kollektiv, sykkel og/eller gange, og har derfor økt fokus på tilrettelegging for syklende, deriblant gode p-plasser for sykkel. En revidering av gjeldende parkeringsveileder i 2017 er bestilt fra bystyret (08.12.16). Inntil ny veileder foreligger må det gjøres konkrete vurderinger i hver enkelt sak.

Skoleanlegg er et møtested i den enkelte skolekrets, og det vil være mange besøkende og brukere i forbindelse med arrangement og aktiviteter ved skolen. I skoletiden forventes det at elever og ansatte kommer til skolen til fots, på sykkel eller med kollektivtransport, og parkeringstilbudet dimensjoneres etter dette. Det samme prinsippet legges til grunn for aktiviteter etter skoletiden og det er ikke lenger ønskelig å etablere parkeringsplasser spesielt for fritidsaktiviteter eller avslutninger og foreldremøter.

Sykkelparkering

Antall parkeringsplasser for sykkel må avklares i hvert prosjekt. Gjeldende parkeringsveileder angir at det for skoler skal settes av 20 sykkelplasser per 20 årverk, noe som er en for lav dekning i dag.

Ny sykkelstrategi for Trondheim ble vedtatt i bystyret 24. 4.2014, og kommunen har økt fokus på tilrettelegging for syklende. I punkt syv i vedtaket står det:

Bystyret mener at ved planlegging av nye eller oppussing av eldre skoler skal det legges opp til sykkelparkering for minst 1/3 av elevmassen.

Inntil ny parkeringsveileder er på plass, bør bystyrets vedtak brukes som retningsgivende. Det må i hvert prosjekt avklares hvor stor del av sykkelparkeringen som bør være overdekket. For ansatte ved offentlige institusjoner bør det i tillegg sikres 0,4 sykkelparkeringsplasser per årsverk. Det må i tillegg gis mulighet for ansatte å parkere sykkel frostfritt for å legge til rette for helårsyklister.

Statens vegvesen anbefaler at det etableres 0,7 plasser per elev ved skoler.

Siden det erfaringsmessig er flere som sykler på en ungdomsskole enn på en barneskole anbefales det å legge Statens vegvesen sin anbefaling til grunn for ungdomsskole.

Skoletype	Beregningsgrunnlag pr.	Sykkelparkeringsplasser min.	Overdekkete/innendørs, min.
Barneskole	Elev	0,33	0,11 overdekket
	Årsverk	0,4	0,2 innendørs/ i frostfri bod
Ungdomsskole	Elev	0,7	0,2 overdekket
	Årsverk	0,4	0,2 innendørs/ i frostfri bod

Tabellen angir anbefalt antall sykkelparkeringsplasser beregnet per elev og per årsverk.

Bilparkering

Det skal som hovedregel ikke anlegges bilparkering for ansatte ved skoler, jmfør bestemmelsene i kommuneplanens arealdel, § 14.6.

Antall parkeringsplasser for å dekke hente- og bringefunksjonen, parkering for ansatte med nedsatt bevegelsesevne og for besøkende, må avklares i hvert enkelt prosjekt. Dette står beskrevet i parkeringsveilederen som er et vedlegg til kommuneplanens arealdel.

Inntil ny parkeringsveileder er på plass, bør tabellen under benyttes som retningsgivende. Antall HC-plasser, driftsplasser og besøksplasser er her likt for alle typer skoleanlegg. I tillegg dimensjoneres hente- og bringeplasser etter antall elever, her angitt per 100 elever.

Skoletype	Beregningsgrunnlag pr.	Parkeringsplasser
Alle skoletyper	Skole	1 -2 HC -plasser 2 - 3 besøksplasser 5 driftsplasser
Barneskole	100 elever	2 hente- og bringeplasser
Ungdomsskole	100 elever	0,4 hente- og bringeplasser minimum 2 stk. ved hver skole

Tabellen angir anbefalt antall parkeringsplasser.

Skoletype	Antall elever	HC plasser/ besøk/drift	Hente/bringe plasser	Totalt antall parkeringsplasser
Barneskole	350	5 - 10	7	12 - 17
Barneskole	525	5 -10	11	16 - 21
Barneskole	700	5 - 10	14	19 - 24
Ungdomsskole	300	5 - 10	2	7 - 112
	450	5 - 10	2	7 - 12
	600	5 - 10	3	8 - 13

Tabellen viser hvordan anbefalt parkeringsnorm slår ut for de ulike typer skoleanlegg.

Sambruk

Sambruk/samlokalisering av skole og andre funksjoner skal alltid vurderes, og avklares tidlig i planprosessen. Det skal spesielt vurderes behov for idrettshall, idrettsarealer, nærmiljøanlegg, kulturarenaer, fritidsklubb og barnehage i tilknytning til skoleanlegg. (*Plan for areal til offentlig formål, forventes vedtatt 2017*).

Reguleringsformål

Skoleanlegg reguleres med hovedformål bebyggelse og anlegg, underformål offentlig tjenesteyting. Idrettsanlegg som inngår i skoleanlegget kan vurderes regulert med eget formål: idrettsanlegg.

Andre reguleringsformål innenfor tomte bør vurderes dersom det er nødvendig å ivareta for eksempel grøntarealer.

Dokumentasjonskrav

Dokumentasjonskrav finnes i Trondheim kommunes veileder for utarbeidelse av private planforslag. I tillegg bør reguleringsplanforslag for skoleanlegg inneholde følgende dokumentasjon;

- Illustrasjonsplan må minimum vise ulike oppholds- og lekeareal med arealstørrelser, universelt utformet gangatkomst til alle innganger, areal til sykkelparkering, areal for varelevering, renovasjon og snøopplag.
- Areal som er medregnet som utendørs oppholdsareal skal vises på en egen illustrasjon. Det gjelder også eventuelt areal som ligger utenfor skoleformålet i tilliggende friområder eller idrettsanlegg. Dersom arealer utenfor skoletomten er nødvendig for å oppnå tilstrekkelig uteareal i henhold til funksjons- og arealprogrammet, skal det samtidig drøftes hvordan dette kan gjøres uten at andre brukergrupper blir fortrengt. Areal til parkering av sykler skal ikke regnes med som uteoppholdsareal.
- Sol- og skyggediagram skal vise solforhold på følgende tidspunkter: 21. mars og 23. juni, kl 09:00, 12:00, 15:00, 18:00, 21. februar, kl 10:00 og 15:00, 22. april, kl 18:00
- Trafikkutredningen må spesielt redegjøre for gang- og sykkelatkomster til skolen. Utredningen må vise konsekvenser av trafikkøkningen og nye kjøremønster i området, som følge av henting og bringing til skolen. Det må redegjøres for om parkeringsdekningen gir fare for villparkering i omkringliggende områder.

Aktuelle veiledere og retningslinjer

[Kommuneplanens arealdel 2012 - 2024, bestemmelser, parkeringsveileder og uteromsveileder](https://www.trondheim.kommune.no/content/1117731328/Kommuneplanens-arealdel-2012-2024)

<https://www.trondheim.kommune.no/content/1117731328/Kommuneplanens-arealdel-2012-2024>

[Plan for areal til offentlige tjenester](https://www.trondheim.kommune.no/offentligareal/)

<https://www.trondheim.kommune.no/offentligareal/>

[Veileder for utarbeidelse av private planforslag;](http://www.trondheim.kommune.no/reguleringsplanveileder/)

<http://www.trondheim.kommune.no/reguleringsplanveileder/>

[Funksjons- og arealprogram for kommunale skoleanlegg i Trondheim;](https://www.trondheim.kommune.no/content/1117724747/Prosjekteringsanvisninger-og-kravspesifikasjoner)

<https://www.trondheim.kommune.no/content/1117724747/Prosjekteringsanvisninger-og-kravspesifikasjoner>

[Nettside for utforming av skoleanlegg, utdanningsdirektoratet](http://www.skoleanlegg.utdanningsdirektoratet.no/utforming)

<http://www.skoleanlegg.utdanningsdirektoratet.no/utforming>

[Miljøkrav for skoler og barnehager - ytre miljø](http://www.trondheim.kommune.no/content/1117716871/FAKTA-ARK--Miljokrav-for-skoler-og-barnehager----vtre-miljo)

<http://www.trondheim.kommune.no/content/1117716871/FAKTA-ARK--Miljokrav-for-skoler-og-barnehager----vtre-miljo>

[Prosjekteringsverktøy for universell utforming av publikumsbygg](http://dibk.no/no/Tema/Universell-Utforming/Verktoy/Prosjekteringsverktoy-for-universell-utforming-av-publikumsbygg)

<http://dibk.no/no/Tema/Universell-Utforming/Verktoy/Prosjekteringsverktoy-for-universell-utforming-av-publikumsbygg/>

[Kommunal plan for idrett og friluftsliv 2005-2012](http://publikum.trondheim.kommune.no/motedag/index/13637)

<http://publikum.trondheim.kommune.no/motedag/index/13637>

Foto: Spogndal skole på Byneset, skolen ble tatt i bruk høsten 2014, prosjektert av Madsø Sveen arkitekter og Plan arkitekter (landskapsarkitektur). Foto Trondheim kommune v/Carl-Erik Eriksson